

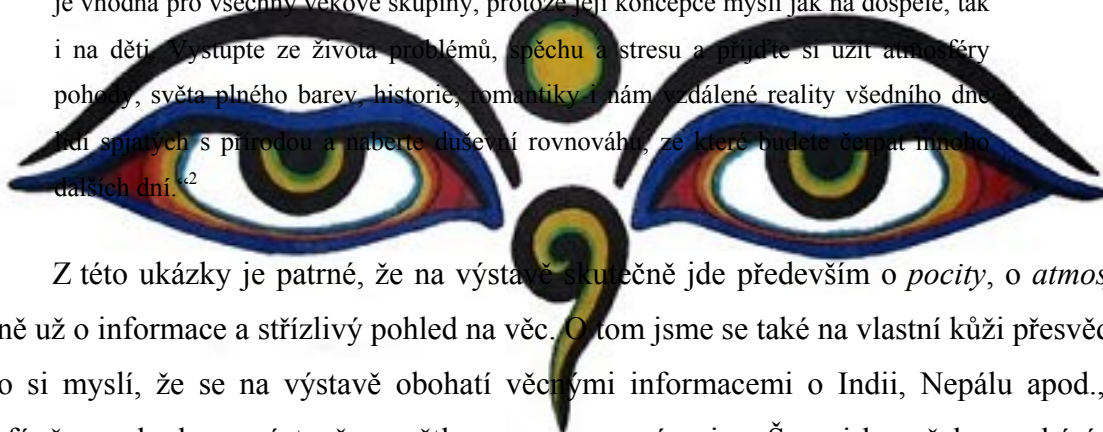
Výstava Šangri-la, Brno 2010

V pátek 25. 6. jsme se tři studentky religionistiky rozhodly navštívit výstavu Šangri-la, která probíhá od května 2010 v hale brněnské Olympie. Předtím se výstava konala v Bratislavě, kde sklídila velký úspěch, získala prestiž nejkrásnější výstavy a údajně byla plná „duchovna a spirituality“.¹ Na oficiálních internetových

stránkách si můžeme přečíst stručnou charakteristiku výstavy:

„Unikátní výstava Šangri - la v sobě spojuje mystiku se skutečností, barevný svět států ležících na úpatích Himalájí se vším, co k nim patří. Je to výstava pro milovníky mýtů, cestování, filosofie, i pro všechny, kteří chtějí vidět na jednom místě co nejvíce o Tibetu, Nepálu, Bhútánu a Indii. To vše zabalené do velmi poutavého příběhu, kterým se můžete nechávat unášet, jako byste tato místa navštívili ve skutečnosti.(...)Výstava je vhodná pro všechny věkové skupiny, protože její koncepce myslí jak na dospělé, tak i na děti. Vystupte ze života problémů, spěchu a stresu a přijďte si užít atmosféru pohody, světa plného barev, historie, romantiky i nám vzdálené reality všedního dne lidí spjatých s přírodou a naberte duševní rovnováhu, ze které budete čerpat mnoho dalších dní.“²

Z této ukázky je patrné, že na výstavě skutečně jde především o *pocity*, o *atmosféru*, méně už o informace a střízlivý pohled na věc. O tom jsme se také na vlastní kůži přesvědčily. Kdo si myslí, že se na výstavě obohatí věcnými informacemi o Indii, Nepálu apod., kdo doufá, že mu bude na výstavě vysvětleno, co znamená pojem Šangri-la, z čeho vychází a jak vznikla tato představa, s čím je spojena apod., ten bude nejspíše zklamán. Kdo jde však na výstavu s touhou nasát *orientální, exotickou* atmosféru, případně popřemýšlet o smyslu

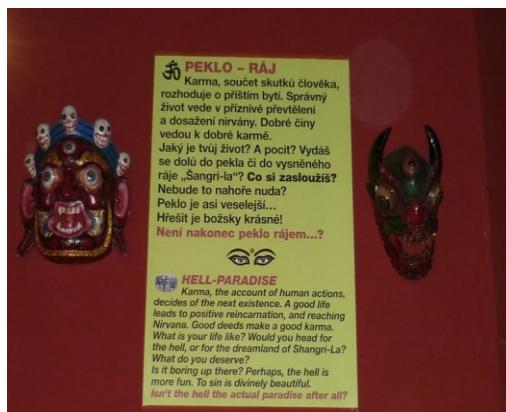
života, ten je zde na správném místě. Abych nebyla nespravedlivá, musím přiznat, že zde najdeme pár zmínek o tamních náboženstvích, snaha poučit návštěvníky se tedy tvůrcům výstavy zcela upřít nedá, avšak tyto zmínky jsou jen stručné (návštěvníkovi je například předkládám buddhismus tak, jako by existoval jen jeden jediný, navíc se setkáme s pojmy jako je tibetský lamaismus apod.) a místy (podle mého názoru) chaoticky uspořádané. Z místnosti animismu následuje „kulturní šok“ a rychlý přechod k hinduismu, buddhismu a opět k hinduismu, někde mezi tím

¹ Časopis Cestovní kanceláře Livingstone, 2010, s. 2.

² Dostupné na: www.sangri-la.cz, (28. 6. 2010).

se nachází Tibet včetně pekla. Rozhodně případným zájemcům nedoporučuji opouštět Yettiho stopy na zemi (místa téměř neviditelné), jinak brzy nebudou vědět, kde vlastně jsou!

Výstava je postavena v duchu romantiků a snílků, kteří si tyto asijské země představují jako ráj na zemi, jako poslední země, které skrývají veškerou moudrost a poznání, kde lidé žijí klidněji, šťastněji a samozřejmě – znají pravý smysl života. Tento obraz se obzvláště objevuje ve srovnání s kontrastním obrazem Západu, který je většinou (jako protipól moudrého Východu) popisován jako

zkažený, konzumní, falešný apod. Komentáře fotek předkládaných na výstavě jsou toho často dokladem. Místo věcných informací zde nejednou nalezneme spíše hlubokomyslné úvahy, které však, jak to napsala jedna z návštěvnic do knihy u východu, „*degradují pěkné fotky na kýč a kazí celý dojem*“. Je možné tedy uzavřít, že výstava není o Indii, Bhútánu, Nepálu a Tibetu, ale je o tom, jak tyto země s rozličnými kulturami vnímá autor této výstavy. Výstava tedy není ani tak příspěvkem k samotnému poznání těchto kultur jako spíše k poznání představy Západu, resp. obrazu těchto kultur očima Západu. Da se říci, že bychom ji mohli zařadit do něčeho, co je nazýváno jako diskurz *orientalismu*.

Toto pojetí výstavy však vůbec nebylo nešťastné, naopak! Číslo návštěvnosti a slova chvály mluví za své. Návštěvníci dostali, co si žádali. Každý touží uniknout na okamžik modernímu přetechnizovanému světu a nechat se unášet atmosférou exotických dálek s příměsí duchovna. A výstava právě toto nabízí. Organizátoři se snaží vtáhnout návštěvníka do tajemného světa vzdálených zemí kromě jiného také prostřednictvím různých smyslových a zážitkových aktivit. Drtivá většina lidí odcházela spokojená i proto, že si mohla poprvé v životě

zatočit modlitebními mlýnky, polít Ganěšu pro štěstí, nebo si zkusit zahrát na tibetské mísy. Švaříček sám říká, že jeho záměrem bylo zprostředkovat lidem, kteří nemají možnost cestovat, atmosféru Nepálu, Tibetu, Indie či Bhútánu a poznat je do hloubky. Jestli se mu to podařilo, ať posoudí každý sám.

Na konci výstavy jsme společně s kolegyněmi nakoukly do návštěvní knihy a poznámky zde vepsané byly téměř všechny pozitivní a lichotivé. Jen tak namátkou, nejčastěji používaná slova ve spojení s výstavou byla: *poučné, neskutečně nádherné, inspirativní,*

k zamyšlení, příjemné, uklidňující, duchovní, autentické, působivé, podmanivé apod. Někteří návštěvníci dokonce poznamenali, že zde našli klid, mír a pokoru, někteří si povzdechli, jaká je škoda, že je v Evropě tolik egocentrismu, sobectví apod. Negativní poznámky jsme našly všeho všudy dvě, týkaly se nedostatku informací o fotkách a nevhodných hlubokomyslných průpovědek. Že by tu byl před námi nějaký religionista?

A kdo to má všechno na svědomí?

Autorem výstavy je *Rudolf Švaříček*, brněnský horolezec, cestovatel, fotograf a především dobrodruh. Je také majitelem cestovní kanceláře Livingstone. Výstava je výsledkem dvaceti let putování do oblasti Himaláje. Kromě Himaláje je jeho doménou Indonésie a Nová Guinea. Jeho největší vášní je, jak on sám tvrdí, poznávání cizích zemí a lidí různých etnik.

Rudolf Švaříček má za sebou mimořádné výkony v průzkumu extrémních oblastí i řadu úspěšných expedic, publikuje v českých i zahraničních časopisech, spolupracoval s českou televizí na natáčení *Cestování*. Jeho fotografie vyšly v mnoha turistických průvodcích.

Všechny předměty, které jsme měly možnost zhlédnout na výstavě, shromáždil během let on a jeho kolegové. Něco prý vyměnili, část odkoupili a některé věci dostali darem od místních.

Markéta Vrbová
Petra Polášková